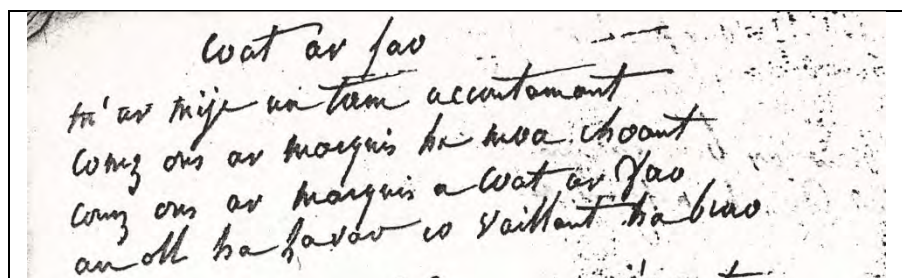

[74v]	Coat ar fao
1.	m'ar mije un tam accoutamant comz ous ar marquis he moa choant comz ous ar marquis a Coat ar Fao an oll ha Lavar eo vaillant ha brao
5.	deud hon d'ha lared dezan, n'eizé quet dre an hent bras, d'ha choat penred eman enau, anton colled he Laères, ac he rannouet
10.	marquis Coat ar Fao, evelt m'ha clevas woar c'heing he march, prompt he Lampas hen choat penred, eon a zo ed d'ha anton Colled, eneus comzet
15.	the ha ya d'ha quitaad ar choad man p'he m'he laquaï d'ha gwoad d'ha yena ar choat m'an n'ha vo quet quitted autrou Coat ar Fao, evit ho clevet

*Koad ar Fao*³⁵

- [1] « Si l'on m'écoutait un peu / J'avais envie de parler au marquis / De parler au marquis de Koad ar Fao / Tous disent qu'il est vaillant et beau
- [5] Je suis venu lui dire qu'il n'aïlle pas / Par la grand-route, au bois de Penred / Se trouve là, Antoine Collet, / Sa voleuse et ses Rannou »
- Le marquis de Koad ar Fao, lorsqu'il entendit cela / [10] Sur le dos de son cheval, il sauta promptement / Au bois de Penred, il est allé / A Antoine Collet, il a parlé
- « Tu vas quitter ce bois / Ou je mettrai ton sang à refroidir » / [15] « Ce bois-ci ne sera pas quitté / Seigneur de Koad ar Fao, pour vous entendre

³⁵ Troidigezh kinniget ganimp.

Notennoù lenn : gw. 1 <un tam accoutamant> : eilskrivet e oa bet <akontamant> gant Penguern e Ds. 92 e dastumadenn (dornskrid eilskrivet diwar kaieroù an Itron de Saint-Prix) ha <akoutamant> gant Per ar Rouz³⁶, gant an notenn-mañ diwar-benn ar ger-mañ : « Je traduis ainsi, en lisant *akoutamant*, que je suppose un substantif correspondant à *akoutal*, écouter ; mais je n'ai retrouvé ce mot nulle part ailleurs, et je ne vois *akoutal*, être aux écoutes que dans le *Dictionnaire Breton français du dialecte de Vannes*, de M. E. Ernault. » (miret e vo troidigezh Per ar Rouz evit ar werzenn-mañ) ; **gw. 6** <penred> : hañvaliñ a ra al lizherenn gentañ <p> bezañ bet skrivet war ul lizherenn all, marteze ur ; <d'ha choat penred> : evel kalz a c'herioù all e vez diaes-diaes d'ober an diforc'h etre <n> hag <u>, lennet e oa bet hemañ hag eilskrivet <penred> gant Penguern ; **gw. 7** <enau> pe <enan>, eilskrivet <enan> gant Penguern ha gant Joseph Ollivier ; **gw. 8** eilskrivet e oa bet ar werzenn-mañ <E laërez ag e ransonet> gant Penguern, ha troet e oa bet <En train de voler et de rançonner> gant Per ar Rouz. Lennet e oa bet <he laëres, ac he rannouet> gant Joseph Ollivier (Ds. 987, p. 154) : marteze eo diwar levezon ar werz o kontañ istor Marc'harid Charlez hag ar vreudeur Rannou e c'hallfe bezañ neuze (gw. *Ar Rannoed*, *GBL*.2, p. 88-93). Ret eo menegiñ e c'hallfe ar werzenn-mañ bezañ <he laëres ac he rannacret> ivez, ken diaes ma eo da lenn ; **gw. 12** <anton> : eilskrivet e oa bet <anton> gant Penguern met douetañs a zo ne vije ket bet skrivet <autrou> gant an Itron de Saint-Prix, kentoc'h.

[75r]	
20.	<p>abenn, n'or meup losquet pob ha tenn n'hy ha vo sùr deus ar voen houi a zo seiz, n'hy a zo nao n'hom meup aouen a Coat ar Fao</p> <p>an autrou Coat ar Fao ha neus croguet en ur c'huitel archant, eneus choèzet Seiz den chentil yauanc, zo n'hom rentet un toll musclet, ho seiz, he deus Losquet</p>
25.	<p>Seiz deus an vanden, ho deus discarret unan ha n'hey, he woa anton colled ha woa quer brudet dre ar bro dre ar laëronci, ar torfézou</p>
30.	<p>anton Colled ha Lavare d'he oll breudeur, ho chourage evelt oc'het he scuil hon gwoad Sicour, itronn maria ha bulat</p>

³⁶ Eilskrivet ha troet e oa bet ar werz-mañ gant Per ar Rouz (diwar eilskrid Penguern), hag embannet e oa bet e labour e *Annales de Bretagne*, t. 22, niv. 1, 1906, p. 59.

- *Lorsque nous aurons tiré chacun une fois / Nous serons sûrs du point³⁷ / Vous êtes sept, nous sommes neuf / [20] Nous n'avons pas peur de Koad ar Fao »*
- *Le seigneur de Koad ar Fao a pris / Un sifflet en argent, dans lequel il a soufflé / Sept gentilshommes sont arrivés / Un tir de mousquet, tous les sept, ils ont lâché*
- *[25] Sept de la bande, ils ont abattu / L'un d'eux était Antoine Collet / Qui était si célèbre de par le pays / Par les vols et les méfaits*
- *Antoine Collet disait / [30] A tous ses frères, en les encourageant / « Tel celui de porcs, coule notre sang / Venez-nous en aide, Notre Dame de Bulat »*

Notennoù lenn : gw. 17 douetañs a zo war <meup>, eilskrivet <memp> gant Penguern ; **gw. 18** <ar voen> : sed amañ ar pezh a oa bet skrivet gant Per ar Rouz : « Je suppose *poen(t)*, point au lieu de *voen*, et je comprends avoir le point gagner ?? », ha troet e oa bet ar werzenn-mañ evel-henn gantañ : « Nous serons sûrs du point (de la victoire ?) » ; **gw. 26** ken diaes hag evit ar gw. 12 e vo da dishañvaliñ <anton> diouzh <autrou> er werzenn-mañ ; **gw. 32** <itronn> pe <itroun>.

[75v]	
35.	diaroc ar Verches n'ha glé ounté Kar n'he woa quet hen tu gante mes he c'halon quer truézus ha tosta deus ar re dis eurus

- *Auparavant, la Vierge ne les entendait pas / Car elle n'était pas de leur côté / [35] Mais son cœur si compatissant / Se rapproche des plus malheureux*

Notennoù lenn : gw. 33 barennet e oa bet ar ger <an-hey>, ouzhpennet a-us d'al linenn, etre <verches> ha <n'ha glé> ; <ounté> : adskrivet eo al lizherennoù <oun> war lizherennoù all, dilennapl ; gwerzenn eilskrivet <diarog ar verc'hes na gle ket merte (ill)> gant Penguern ha goulakaet <Diarog ar verc'hes na gleoe ket 'ne> gant Per ar Rouz ; **gw. 36** <ha tosta> hep douetañs ebet : eilskrivet e oa bet <a tersa> gant Penguern, ger goulakaet <a druezas> gant Per ar Rouz.

Malrieu niv. 0173 – Al laeron lazhet gant an aotroù

STUMM ORIN	
An Itron de Saint-Prix	- Coat ar fao (Ds. 1, f. 74v-75v)

EILSKRIDOU

³⁷ Ouzhpennet en devoa Per ar Rouz ar gerioù (de la victoire), etre klochedoù, war-lerc'h ar ger <point>.

Penguern	- Coat ar Fao (Ds. 92, f. 28v-29v ; <i>Gwerin</i> 8, p. 46-47)
J. Ollivier	- Coat ar fao (Ds. 987, p. 154-155)
I. an Diberder	- Coad-ar-Fao (Kaier 1, p. 38 ; eilskrid diwar Ds. 987 Joseph Ollivier)
Per ar Rouz	- Coat ar Fo (<i>AB</i> , t. 22, niv. 1, 1906, p. 58-60 ; eilskrid, troidigezh ha notennoù diwar stumm Ds. 92 Penguern)

Disklêriadurioù

36 gwerzenn a ra ar werz-mañ : gwerzennoù 8 pe 9 mouezhiadenn strollet e pevaradennoù hag e koubladennoù dre o c'hlotennoù dibenn prim.

Stumm an Itron de Saint-Prix a zo an hini nemetañ a anavezet eus ar werz-mañ, hag a-wezhioù, evel ma c'hoarvez er werz *Bruillac ha K/roué*, e tiskouez gwerzennoù 'zo bezañ diaes da gompren ha ken diaes all ar fedoù da heuliañ. Diskouez a ra an istor a vez kontet enni bezañ re verr evit bezañ klok ivez.

Ne ro ket an Itron de Saint-Prix da c'hoût pelec'h e oa bet dastumet ar werz-mañ ganti. Koulskoude, pa vez graet meneg eus « Itron Varia Bulad », e dibenn ar ganaouenn, e vezer techet da grediñ e vije bet dastumet e Kerne-Uhel, war-dro Bulad, nepell diouzh Sant-Servez 'ta. Daoust d'ar fedoù a gaver danevellet er werz-mañ bezañ tremenet e Bro-Gwened (gw. pelloc'h), ne vez ket santet tamm ebet blaz brezhoneg ar gevred e diskrivadenn an Itron de Saint-Prix (da skouer, geriennoù evel « koad » ha « gwad » a c'hortozfed da welet anezhe bezañ bet skrivet « koed » ha « gwed »).

Goulakaat a reomp e oa diazezet ar werz-mañ war fedoù istorel c'hoarvezet a-raok an Dispac'h Bras. Fedoù o lakaat war al leurenn un aotroù, ar « marquis a Coat ar Fao » diouzh un tu, hag « Anton Colled » hag e laeron diouzh un tu all.

Ul lec'h « Coët-an-Fao » a zo dioutañ e Seglien, e Bro Pourlet, er Morbihan. Ar c'hastell a c'haller gwelet eno hiziv an deiz a oa bet savet en XVIII^{vet} kantved e-lec'h ma oa bet ar c'hastell kozh, savet, eñ, e 1549³⁸.

Pouezusañ aotrouniezh Seglien e oa hini Coët-an-Fao, anavezet abaoe ar XV^{vet} kantved. Gouvezout a reer e oa tremenet an aotrouniezh-mañ etre familhoù disheñvel, dre an dimezioù : ar familh Kerriec a oa bet en he fenn betek ar XVI^{vet} kantved pa dremenas dindan veli ar re g/Kerhoënt³⁹.

³⁸ Stank a-walc'h eo an anv-lec'h « Coat an Fao » e Breizh. Bezañ 'zo unan e parrouz Langoat, e Bro-Dreger, da skouer, e-lec'h ma 'z eus bet dizoloet dismantroù ken kozh ha mare ar C'halianed pe ar Romaned.

³⁹ An anv-mañ a gaver anezhañ skrivet « Kerhoent » pe « Kercoent » hervez ar skridoù.